

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a:
Pe unu anu 5 fl. — cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.
Pentru Romani'a si strainetate:
Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu
cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;
si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondentiele se se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Er banii de prenumeratiune la
TIPOGRAFFA DIECESANA in ARAD.

Dupa esamenele

tienu te la seminariulu diecesanu din Aradu.

Duminec'a trecuta s'au incheiatu esamenile la seminariulu diecesanu din Aradu cu cetirea clasificatiunilor si impartirea testimoniloru.

Scól'a nóstra au dechiaratu de nou o seama de ómeni de apti pentru viétia, de apti pentru carier'a de preoti si invetiatori.

Au plecatu veseli acesti ómeni in diferite partii ale eparchiei, ducendu cu sene conscienti'a, ca dupa puteri si-au implinitu detorinti'a, pana cand au fost sub aripile si ingrijirea scólei.

Este unu feliu de bucuria nevinovata starea, de carea este cuprinsu omulu teneru in momentul, cand scie, ca a depusu si celu din urma esamenu, pre carele l'a cerutu scól'a dela densulu.

Dar lucru omenescu este si acést'a bucuria a ómeniloru teneri, dupace au scapatu de esamene.

Au scapatu astadi de o grije, pentrucá mane se intre in o suta si in o mii. Au scapatu de unu esamenu, pentrucá de aci inainte fiacare pasu se fia unu esamenu aspru si greu; si pentrucá cu diu'a de mane se se incépa lantiulu celu nesfersitu alu esameneloru vietii.

Sunt ómeni pregatiti pentru viéti'a publica ómenii, cari astadi septemana s'au despartitu de scól'a nóstra.

Si bucuria si multiemire mai trainicia se va fi mai gasindu pre ici, pre colo, la ómenii, cari traiescu „procul negotiis,“ departe de necazurile si zapacelile vietii publice de astadi retrasi in viéti'a loru privata, muncindu pentru sene si pentru casnicii loru; dar este grea crucea lui Christos pentru omulu, carele o pórtá astadi pre umerii sei lucrandu pre terenulu vietii publice. Este amara si grea preoti'a romanésca de astadi, amara si grea este si pit'a dascalésca.

Si ómenii, cari adi septemana s'au dusu veseli de aici, acésta pita si-o au alesu pentru viéti'a loru.

Le dorim neaperatu, acestoru ómeni, cari nu sunt numai ai loru, ci sunt totu de odata si ai nostri, ai bisericei si ai natiunei, cá Ddieu se-le ajute, cá se faca priu tienut'a loru, cá jugulu se-le fia mai usior si sarcin'a se-le fia mai placuta.

Si de aceea noi, cari am gustatu si gustam din dulcéti'a si amaratiunea vietii publice de astadi, detori ne credemu a vorbi putien cu densii in momentul, cand despartindu-se de scóla, se punu alaturea cu noi la lucru, pentru carele s'au pregatitu prin scóla. —

* * *

Pana cand este omulu in scóla, este adapostitu de multe necazuri si de multe ispite. Are pentru acestu scopu pre parintii si cresctorii sei, are in acesti'a nisce ómeni, cari lu-iubescu, si-lu ajuta, cari lu-tractéza cu bunavointia, si in tóte impregiurările voiescu se-lu ocratésca, si se-lu ferésca, cá nici unu reu se nu i-se intemple.

Si totu astfelu ar fi se se gasésca omulu si dupace ese din scóla, si intra in societate. Si aici ar fi se ne fia fiacare omu, pre carele lu-intelnimu unu bunu prietenu, unu bunu povetiuioriu, elu noue si noi lui.

Dar ar trebui se fim traitu in alte regiuni si nu pre pamentu, cá se potem dice, ca asia se intempla in lume.

Va fi fost si astfelu vre odata, daca va fi fost.

De o cam data in lumea de astadi nu pré este tocma asia.

Pornita este astadi lumea pre o cale, pre carea nu de multe ori intelnesce tatalu pre fiu, fratele pre frate, neamulu pre neamu, — nu de unu prietenu, nu de unu povetiuioriu si binevoitoriu, ci chiar de unu protivnicu alu seu.

Sunt rari astadi prietenii, sunt rare neamurile, si sunt si mai rari ómenii, cari in tienut'a loru in viéti'a sociala si publica se aiba in vedere, ca societatea cá atare are detorintie facia de toti membrii ei a-i sprijini si incuragiá in pornirile si intentiunile

loru bune ; dincontra in societatea si prin societatea noastră se forméza curente, cari de multe ori tientescu a descuragiá chiar pre acei'a, cari au datu probe de ajunsu despre ceea ce voiescu, si ceeace voru se luereze.

Intre astfelu de imprejurári omulu teneru in-tempina mari greutáti, cand intra in viétia, si daca nu este cu destula grije, póte fórte usioru se alunece.

Omulu teneru pléca din scóla cu mari ilusiuni ; si foculu teneretii lu-face nerabdatoriu. Acestu focu lu-mana, cá cât mai in graba se véda realizate aceste ilusiuni. Se póte intemplá, cá manatu de acestu focu omulu teneru si fara cunoscinti'a imprejurárilor se incépa lucruri, cari nu potu se-i succéda ; ér nesucese urmate unulu dupa altulu facu pre omu se pérda din ilusiuni, si mai tardiu se devina indiferentu si rece facia de orice intreprindere.

De aceea povéti'a cea mai buna, ce se póte dá unui omu teneru, cand intra in viétia, este : de a se pune la panda si a studiá societatea si imprejurárilu, in cari se gasesce.

Precum in matematica in nici unu felu de operatiune nu poti se ajungi la altu resultatu, decât celuce póte resultá din factorii, ce-i ai la dispositiune : toema asia se are lucrulu si in viéti'a publica. Resultatulu depinde si aici numai dela factorii, cari se punu in lucrare, si dela modulu, cum, si in ce forma esecuta acesti factori lucrarea incredintiata loru ; ér omulu, carele voiescu se luereze, trebuie se fia pre deplin in curatu cu factorii, cu cari se angagéza la lucrul. —

Va se dica omulu, carele voiesce se luereze in viéti'a publica, trebuie se-si cunósca tovaressii, cu cari pléca la lucrul, si apoi in esecutarea si realizarea lucrului, sè se acomodeze dupa tovaressii, ce-i are.

De aceea primul esamenu, pre care vor avé a-lu depune noii muncitori in ale bisericei si ale scólei va avé de obiectu : a-si dá seama despre modulu cum au sciutu studiá si cunósce nou'a societate si novele imprejurári, in cari au intratu.

Acestu esamenu este bas'a, pre carea apoi póte cladí cinev'a cu sigurantia.

Dar se ne luminámu prin unu esemplu.

Merge unu omu teneru cá preotu intr'o parochia. Omu zelosu voiesce se-le faca tóte cât mai bine, si staruiesce ca tóte se-i mérga dupa cum le-a invetiatu din carte, pre cand erá in scóla ; dar nu cunósce comitetulu, nu cunósce ómenii, nu cunósce pre investiatoriu, pre antistii comunali, si mai cu seama nu cunósce, si nu scie, cum traiescu acesti ómeni unulu cu altulu, si cum sentu, si ce felu de inima au ei facia de biserica si de scóla si preste totu facia de causele publice ale parochiei.

Dar toti acesti ómeni au câte unu cuventu in viéti'a publica, si toti potu face si bine, si potu si incurcá in casulu, cand nu le convine ceeace este a-se face.

Se ntelege de sene, ca ómenii mai au apoi si ambitiunile si póteca interesele loru ; fia aceste interese personale, fia chiar pentru cauza. Apoi potu se mai aiba ómenii si capritiele si prejudetiele loru.

Fia bune, fia rele, celece le gasesce in satu omulu tineru, cand ajunge aci ; elu trebuie se-le aiba in vedere, se calculeze cu ele, pentruca tóte apésa mai multu, seau mai putien in cumpena, si tóte potu se contribuiesca, seau se impedece resultatulu.

Acum daca omulu teneru se pune, si le studiéza aceste tóte, atunci neaperatu póte se pasiésca la lucrul cu unu planu determinatu, si póte prevedé si tóte eventualitátile si pedecile, cari se potu iví intru esecutarea, si respective realizarea lucrului. Cu unu cuventu scie ce se póte, si ce nu se póte, si sciend acést'a póte se incépa, si se luereze, cá se-si prepare terenulu, pentru cá tóte sè se póta cu vreme si cu modru. La din contra intrandu omulu in lucrul fara acestu studiu totulu se reduce la ilusiuni perdate, dupa cari apoi urméza racéla, amortiéla si unu somnu de mórte, care absórbe si nimicesce orice felu de actiune si viétiá publica.

* * *

Studiulu ómeniloru si alu imprejurárilor lu-recomendam noi noiloru muncitori in ale bisericei si in ale scólei, cu atât mai vertos, ca din acestu studiu in curend voru trebui se depuna rigorosu esamenu, si nu numai unulu, ci unu lantiu nesfersitu de esamene.

Langa acestu soi de esamene ; se mai adaoga apoi altele multe, si anume nici mai multu nici mai putien, decât ca fiecare pasu, pre carele lu-face omulu in viéti'a publica este unu esamenu.

Dar se nu vorbimu de mai multe esamene ci se remanem la cele doue soiuri de esamine, din cari se classifica omulu in scóla, si anume esamenele, cari se referescu la sporiulu in studie si la portarea morala.

Cu aceste doue soiuri de esamene, pre cari are a-le depune omulu in viétiá lucrulu se are astfelu, precum adeca noi lu-intielegemu.

Cand iese omulu din scóla, si intra in lume, duce cu sene o anumita suma de cunoscintie intelectuale si morale, duce neaperatu si unu caracteru, dar acestu caracteru nu se póte dice, ca este formatu.

Cunoscintiele, pre cari le duce omulu din scóla sunt inse o portiune mica, si fórte mica in reportu cu multele trebuintie, pre cari are omulu a-le pretempiná in viéti'a si activitatea s'a publica. De aceea in totu pasulu, pre care lu-face acestu omu in viétiá, depune unu esamenu, din carea lumea lu-judeca, daca a mai adaosu elu la cunoscintiele sale, seau nu, si daca preste totu merge inainte cu timpulu, seau perde dilnicu din aceea ce a cascigatu cu multa truda si cu multe greutáti in scóla.

Apoi lumea nu mai crutia astadi pre nimenea, ci pre toti ne judeca fórte aspru. Si este nefericitu omulu, despre care lumea afla si constata, ca ajunsu.

in viéti'a publica a remasu inapoi de timpu, ca a slabitu si perdutu in locu de a fi adaosu la cunosciintiele sale.

Cunoscintiele intelectuale sunt unu capitalu, carele in ceeace privesce sporiulu si procentele nu se deosebesce nimicu de capitalulu materialu. Precum negutiatoriulu cu capitalu mare lucra mai multu, casciga si produce mai multu si mai cu inlesnire, decât negutiatoriulu cu capitalu mai putien : tocma asia o patiesce si omulu, carele traiesce dupa munc'a s'a intelectuala. Daca are cunoscintie mai multe, sporesce, si si-face bine si siesi, si causei, carei'a servesce ; ér daca are mai putiene, de câte are trebuintia, se nefericesce pre sene, si impedeca, si nefericesce tot de odata si caus'a publica, carei'a servesce.

Va se dica, daca vrea cinev'a se fia omu inteligentu si la loculu seu in viéti'a publica, atunci se nu uite, ca studiulu si cugetarea continua este partea, ce si-o a alesu in acésta viéti'a.

Numai prin unu astfeliu de studiu póte trece omulu cu succesu prin multele esamene ale vietii.

* * *

Cu cunoscintiele morale lucrulu este de o mii'a de ori mai greu, decât cu inmultirea cunoscintieloru intelectuale. Aici nu consta greutatea cea mare intru a sci si a cunoşce ceeace este bine ; ci in indeletnicirea si deprinderea de a face si a lucrá numai ceeace este bine.

Dar dusimanii moralitátií sunt multi si puternici in lume si mai cu seama in lumea de astadi. Sunt multi acesti vrajmasi si pentru omulu mai betranu si mai espertu, dar nenumerati sunt pentru omulu teneru, alu carui'a caracteru inca nu este lamuritu prin lupt'a cu necazurile si ispitele vietii, intocm'a precum lamuritu iese aurulu din focu.

Si in o lume cum se cade valórea omului nu depinde atât'a dela inteligenti'a si multimea cunoscintieloru sale intelectuale, pre cât depinde dela omeni'a s'a.

Si omulu teneru iese din scóla cu mari ilusiuni in acésta privintia. A auditu si cetitu biografiile ómeniloru mari ai lumii, voiesce si elu se pasiésca pre calea acelor'a, staruiesce, cá si dupa densulu se remana urma, ca a traitu in acésta lume.

Dar dusimanii acestui propusu alu lui sunt cá nasipulu mării, si omulu teneru este flecibilu si incovaiosu, cá si arborele, carele inca nu este destulu de tare spre a resistá venturiloru si tempestátiloru. Lu-dobóra si pre densulu venturile si tempestátile vietii, daca lu-afla singuru si fara de radimu.

Dar radimulu unde-lu póte aflá omulu teneru ?

Lu-póte aflá si densulu neaperatu in ómeni probati in acésta privintia intoema cá si arborele teneru din padure, carele incunjuratu fiend de arbori mai betrani si destul de vanjosi, resista cu sigurantia la orice vijelia.

Voru fi de siguru si in societatea nóstra multi astfeliu de arbori vanjosi, si deci primulu esamenu, ce are omulu a depune intrandu in viéti'a in acésta privintia este a sci se-si caute radimulu, se-si aléga societatea.

Dar ómenii sunt ómeni si cei teneri si cei betrani.

Este bine se aiba omulu radimu si sprijinu in ómeni, pre cari in adeveru se póte radimá ; dar multu mai bine, seau chiar numai asia este bine, daca omulu teneru se deprinde a-si cautá radimulu in sene si respective a-si face de pazitoriu si sprijinitoriu pre Domnulu celu tare si puternicu in resbóie, cá astfeliu vijeli'a se nu póta fi in lume, de carea sè se póta teme, ca-lu va infrange vre odata.

Intru a-te insoái cu cei bunu si a-te apropiái de Domnulu consta esamenulu, ce dilnicu are omulu se-lu depuna in acésta privintia ; ér staruindu si lucrandu astfeliu i-se cristaliséza caracterulu, si devine, si remane omu la loculu seu intre tóte imprejurárilu.

Amintindu-le acestea teneriloru, cari adi septeman'a au iesitu din scóla nóstra le dorimu calatoria buna pre calea cea spinósa a vietii.

Se dea Ddiéu, cá fiacare dintrénsii se fia si sè se faca o buna acuisitiune pentru biserice'a, scóla si poporulu nostru !

Notitie si observári

din diariulu unui esmisu in afaceri bisericesci-scolarie.

II.

Mai nainte de a urmári cele incepute in numerulu trecutu, aflu, ca va fi bine, cá se amintescu aici o observare generala, pre carea o-am facutu in totu loculu.

Nu este nici decât unu lucru nou ceeace voiu amintí eu aici. Este unu lucru vechiu si cunoscutu la noi de toti, si anume : ca tóte necazurile, ce le au ómenii in satu, fia certe dela cas'a comunala, fia din alte daraveri ale loru, fia chiar din certe din familia, ori chiar din birtu, tóte se spargu in capulu bisericeí si alu scólei, si in capulu ómeniloru, cari au de a face cu administratiunea bisericeí si a scólei.

In povestile despre imperatii absolutistici ori de câte ori este vorb'a de ceeace a disu imperatulu, totdeun'a amintescu povestile, ca imperatulu ar fi disu : „asia vreau, asia se fia.“ Si bagu seama vitia de imperatu fiend noi, neamul romanescu, toti vremu, cá acolo unde ne credem si noi stepani, in biserica si in scóla se mai mérga lucrurile si dupa voi'a si vrerea nóstra, si mai ca n'am aflatu omu in satu, carele se nu mi-o dica acést'a.

„Se mai fia si dupa voia mea,“ dice unulu, si „se mai fia si dupa cum vreau eu, nu totu dupa cum vreau altii“ dice altulu.

Si de mirare este, ca nu audi pre nimenea dicend : „se vrem cu totii cum ar fi mai bine, cum am poté se facem mai usior unu lucru bunu, si cum o cere si legea.“

Tóte loviturile si necazurile bisericeii vinu din acestu modu de vrere alu ómeniloru din satu intocma precum vinu ele si in mare totu din acésta cauza atunci, cand cá obsce ne intelnim mai multi in adunările nóstre mai mari lucrandu in numele si in reprezentanti'a sateloru.

Supunendu unei analise acestu modu alu ómeniloru nostri de a-se afirmá pre densii in afacerile publice ale bisericeii si ale scólei, si adeca a li-se face dupa voi'a loru am aflatu urmatórele :

Mani'a si trud'a „de a-i-se face dupa voi'a lui“ la multi ómeni provine din interese personale, la cei mai multi isvoresce din unu capritiu, si la o insemnata seama de omeni vine din indemnulu de a nu se lasa pre densii mai jos, de cum se tienu altii.

Interesele personale, nu-i vorba, au fost cele mai de multe ori caus'a necazuriloru, cari au venitu preste lume. Dar ómenii, cari la noi voiescu a-se afirmá in afacerile nóstre bisericesci si scolarie ar fi usior de disciplinatu, daca li-s'ar pune mai multa stavila prin cei buni, cari au in inim'a loru interesulu binelui comunu. Va fi facutu inse omulu, cá si in casulu, cand vrea se face binele, se nu se póta ridicá preste slabitiunile sale. Slabitiune omenésca este de esemplu cand intr'o adunare, daca se face o propunere, ómenii nu se intréba, ca buna este, seau nu, ci mai nainte de a-o face acést'a se intréba mai antaiu, ca cine este propunetoriulu. Si propunetoriulu este din intemplantare unu omu micu si nensemnatu. In casulu acest'a ómenii nu voiescu a primí propunerea din motivulu, ca nu voiescu a-i dá importantia propunetoriului. Daca propunetoriulu este unu omu mare, atunci seau primesce ceeace dice densulu fara se-se cugete, ca bine este seau reu, seau o respingu pentruca le este teama, ca omulu, pre carele densii lu-credu, ca este mare, se nu devina pre mare. Alu treilea soiu de ómeni sunt ceice in adunári dicu si ei câte cev'a numai cá se nu fia crediuti si tienuti de lume, ca densii n'aru poté face ceeace facu altii. Acesti'a sunt ómeni nevinovati in feliulu loru, dar prin ceeace dicu si prin ceeace facu, impedece pre altii, si sunt elementulu, carele se pléca si se ducu orbisiu dupa acei'a, dupa cari credu, ca mergendu potu se aiba si densii órecare trecere.

Acést'a este trist'a esperientia, pre carele o am aflatu eu mai in totu loculu, pre unde am umblatu. Am aflatu adeca multe interese personale, multu capritiu, multi ómeni indiferenti si putien din ceeace se numesce voia si inima catra inaintarea causei publice. Si satulu este autonomu in ale bisericeii si ale scólei. Si se-ntielege de sene, ca cu tóte acestea satulu si-urméza cursulu seu in chiver-nisirea si ingrijirea bisericeii si a scólei.

Dar sfersitulú ?

Sfersitulú de pana acum se vede, dar nu ne place, cu atât mai putien ne multiemesce. Si o schimbare grabnica este de neaperata trebuintia mai cu seama, ca pana cand ne ocupám noi cu lucruri mici, si ne uitám de cele mari, altii si-facu lucrurile pentru densii, si póteca si pre pielea si pre spinarea nóstra.

Care este inse leaculu si doftori'a ?

Ómenii sunt, si remanu ómeni. Dar acesti ómeni, asia credu eu, ca vedu, si se potu convinge in fiacare di, ca cu modulu loru, de gandire ne slabim scól'a, si ne slabim biserice'a ; ér acésta slabire nu se póte, cá se nu produca o reactiune. Si acésta reactiune trebue se fia, cá se se aléga in totu satulu din multime câte o seama de ómeni, cari se-si dica „si noi voim se se mai faca si dupa vointi'a nóstra, dar vointi'a nóstra nu este nici cá se avem vre unu folosu personalu, nici cá se ne satisfacem slabitiuniloru si capritieloru, ci curatu numai cá acomodandu vointi'a nóstra legii se potem face unu pasu inainte in biserica si in scóla.“

Se sperám, ca va trebúi se ajungem in curend timpulu acest'a si in sate si in orasie? S.

Prelegere practica

tienuta de invetiatoriulu Georgiu Bocu, in conferinti'a invetiatorésca din Lipov'a la 8/20. Septemvre 1886.

(Continuare si fine din Nr. 22.)

I. Iubirea.

Vrednici'a si bunetatea omului se cunósce din faptele lui. Omulu, carele voesce se fie omu bunu si vrednicu, trebue se faca fapte bune. Pre omu, ca se faca fapte bune, trebue se-lu indemne dragostea séu iubirea crestinesca. Invetiatur'a despre dragostea, séu iubirea crestinesca o avem in biblia : in testamentulu vechiu si in testamentulu nou. Cea mai insemnata invetiatura despre dragoste séu iubire din testamentulu vechiu este cuprinsa in cele 10 porunci ale lui Ddieu. In testamentulu nou, invetiatur'a despre dragoste séu iubire este : „Se iubesci pre Dlu Ddieulu teu cu tóta inim'a ta, cu tot sufletulu teu si cu tot cugetulu teu.“ Acést'a este antai'a si cea mai mare porunca. Éra a dóu'a asemenea cestei'a : „Se iubesci pre deapropetele teu ca pre tine insuti.“ Intru aceste dóue porunci tóta legea si toti profetii aterna — dice Mantuitorulu.

Invetiatur'a despre iubirea crestinesca are trei parti : 1. iubirea catra Ddieu ; 2. iubirea catra noi insine ; si 3. iubirea catra deapropetele.

Pre Ddieu trebue se-lu iubimu mai multu, pentru ca densulu este parintele nostru alu tuturoru. Elu ne iubescu cu iubire nemesurata, ne-au daruitu viétia, si dela Elu primimu tot binele.

Iubirea catra Dumnedieu.

Iubirea catra Ddieu o póte aretà omulu preste tot implinindu poruncile lui Ddieu. Mantuitorulu au disu : „De me iubiti pre mine, paziti poruncile mele. Celu ce are poruncile mele si le pazesce, acel'a este care me iubescu.“ (Ioanu 14. 15.)

Iubirea catra noi insine.

Omulu i-si arata iubirea catra sene ingrijindu-se pentru trebuintiele sale. Omulu are dóue feliuri de trebuintie, unele sunt sufletesci, ér altele sunt trebuintie trupesci.

Trebuintiele sufletesci mai de frunte sunt acelea, cari au in vedere mai vertosu viéti'a cea morala, sufletesca ; astfeliu de trebuintie sunt : cultur'a, numele celu bunu, fericirea si viéti'a vecinica.

Omulu i-si póte castigá cultur'a, daca se va nisúfi se invetie, se se intieptiesca si se traiésca in fric'a lui Ddieu ; éra cu deosebire tenerii : daca vor cercetá regu-

latu scól'a si biseric'a si vor ascultá sfaturile si povetiile cele bune ale parintiloru si invetiatoriloru loru si voru amblá in societáti bune. „Asculta Fiulu meu invetiaturile tatalui teu, si nu lapadá sfaturile mamei tale“ (Pilde 1, 8.) „Fiule nu urmă ómeniloru rei, nici pofti a fi cu densii (Pilde 24.) „De vei vedé intieptu, máneca (mergi) la elu, si pragurile usiloru lui se le róda piciorulu teu.“ (Siracu 3. 6.)

Nume bunu si-póte omulu castigá prin purtári si fapte bune. Despre numele celu bunu dice intieptulu Solomonu: „Mai alesu este numele celu bunu, de cât bogati'a multa, si darulu bunu, de cât argintulu si aurulu (Pild 22).

Fericirea trebuie se o cautám in bogatiile si placerele cele sufletesci si in faptele cele bune. Mantuitoriulu dice: „Fericiti cei ce audu cuventulu lui Ddieu, si-lu pazescu pre elu.“ (Luc'a 11, 28).

Trebuintiele trupesci ale omului sunt: viéti'a, sanetatea si bunastarea.

Crestinulu trebuie se-si pretiuiesca viéti'a sa cá unu daru dela Ddieu, spre a implini faptele cele bune, prea marindu pre Ddieu.

Crestinulu trebuie se-si petréca viéti'a sa adunandu-si comóra de fapte bune pentru viéti'a cea venitória si pentru fericirea sa. Preste tot se nisuésca a vietui in lume cu vrednicia.

Viéti'a omului, fara vrednicie se aréta atunci, cand este stérpa de fapte bune si incarcata de pecate, este fara de vrednicia si atunci, cand traesce cu nepasare in seracia si in nesciantia, si i-lipseste cultur'a si numele celu bunu.—

Iubirea catra deaprópele.

Deaprópele nostru este ori care omu, asia ne invétia Mantuitoriulu prin esemplulu omului caditu intre talhari (Luc'a, 10. 30—36).

Noi suntem datori a iubi pre deaprópele nostru, pentru ca elu este fratele nostru. Toti suntem frati intru Christosu, si cá atari trebuie se ne iubimu unii pre altii. Mantuitoriulu Christosu au disu: „Acést'a este porunc'a mea, cá se ve iubiti unulu pre altulu, precum eu v'am iubit u pre noi. Intru acést'a ve voru cunósce toti, ca sunteți ai mei invetiacei, de veti avé dragoste intre voi.“

Iubirea catra deaprópele se aréta prin implinirea detorintieloru nóstre catra densulu.

Omulu catra deaprópele seu are dóue feliuri de detorintie: unele, pe cari le poftesce dreptatea, ér altele pe cari le poftesce mil'a.

Detorintiele omului catra de aprópele, pre cari le poftesce dreptatea sunt: se respectámu persón'a, onórea si averea deaprópelui nostru.

Er detorintiele omului catra deaprópele, pe cari le poftesce mil'a se cuprindu intru aceea, cá se ajutam u pre cei lipsiti si necajiti.

Pre cei lipsiti si necajiti ii potemu ajutá cu ajutóre materiale si morale.

Cu ajutóre materiale ajutorám u pre deaprópele in urmatoriulu modu: 1. Crestinulu celu bunu daruesce din averile sale celui seracu si lipsitu si alina suferintiele lui: hranesce pre celu flamendu, adapa pre celu setosu, imbraca pre celu golu, si cercetéza pre cei bolnavi. Mantuitoriulu Christosu, cu privire la detorintiele de a ajutá pre cei seraci si lipsiti au disu: „Adeveru, adeveru dicu voue, incát a-ti facutu unui'a din acesti mici frati ai mei, mie mi-ati facutu.“ 2. Crestinulu celu bunu ajuta pre veduve si pre orfani si spriginesce pre cei neputinciosi. „Mila voiu,“ dice Mantuitoriulu „deci fiti milostivi, cum si Tatalu vostru este milostivu.“ „Fii celoru seraci ca unu tata, si in locu de frate numei loru“ (Is. Sir. 4, 10.) 3. Cres-

tinulu celu bunu primésce pre celu strainu in casa, si ajuta pre celu asupritu. Apostolulu Pavelu ne dice: „Iubirea de frati se remáe, iubirea de straini se nu o uitati, ca prin acést'a óre cari ne sciindu au primitu óspeti pre angeri.“ (Evr. 13.)

Ajutóre morale putemu dá deaprópelui nostru la timpu de lipsa:

1) cu sfatulu si cu invetiatur'a. Apostolulu Pavelu dice: „Intieptiti pre cei fara de orinduéla, mángaiati pre cei slabi de inima.“

2) cu esemplulu bunu. Mantuitoriulu dice: „Asia se lumineze lumin'a vóstra inaintea ómeniloru, cá vedindu faptele vóstre cele bune se marésca pre Tatalu vostru celu din ceriuri.“

3) cu mangáerea. Apostolulu dice: „Mangaiati unulu pre altulu, si ziditi unulu pre altulu. — Bucurati-ve cu cei ce se bucura, si plângeti cu cei ce plângu.“

4) cu rugaciunea. Mantuitoriulu Christosu ne-au invetiatu prin esemplulu seu, cá se ne rugám u unii pentru altii. Elu s'au rugatu si pentru cei ce-lu chinuiau si-lu omorau.

5) prin mustrarea cu blandetia, desmantându pre celu retacitu dela pecatuire si indemuandu-lu la fapte bune. Apostolulu dice: „Fratiloru! de va retaci intre voi dela adeveru, si-lu va întórce pre acel'a cineva, se scie, cá celu ce au intorsu pre pecatosulu, dela retacirea cáii lui, va mantuí sufletu din mórte, si va acoperi multime de pecate.“

6) prin iertare: se nu resplatimu nimerui reu pentru peccatele lui, ci se-lu iertám u. Mantuitoriulu ne invétia dicendu: „De veti iertá ómeniloru gresieleloru loru, iertáva si voue Tatalu vostru celu cerescu; ér de nu veti iertá ómeniloru gresielele loru, nici Tatalu vostru nu va iertá gresielele vóstre.“

Intrebári resumatóre. De pre ce se cunósce vrednicia si bunetatea omului? Ce feliu de fapte trebuie se faca omulu, care voesce se fie bunu si vrednicu? Ce trebuie se-lu indemne pre omu se faca fapte bune? Unde avem u invetiatura despre dragostea séu iubirea crestinesca? Unde este cuprinsa cea mai insemnata invetiatura despre iubirea in Testamentulu vechiu? Care este invetiatur'a despre iubire in Testamentulu nou? Câte parti are invetiatur'a despre iubirea crestinesca? Pre cine trebuie se iubimu mai multu? Si pentru ce? Cum si-póte omulu aretá iubirea catra Ddieu? Cum si-aréta omulu iubirea catra sene? Ce felia de trebuintie are omulu? Cari sunt trebuintiele morale mai de frunte ale omului? Cum si-póte castigá omulu cultura? Cum si-va poté castiga omulu nume bunu? Cum si in ce trebuie se cautám u fericirea?

II. Speranti'a (nádejdea.)

Omulu bunu din faptele lui cele bune, are acelu folosu, ca simte in inim'a sa o multumire nespusa de mare, pentru-cá au facutu bine si ca este recunoscutu de omu bunu. Dar mai are si acelu folosu, ca inim'a lui lu-incredintéza, cumca Ddieu i-va respláti cu bine faptele cele bune, adeca i-va implini aceea ce doresce.

Rodulu faptelor bune este multumirea ce o simtim u in inim'a nóstra si increderea ca Ddieu ne va dá aceea ce dorimu.

Omulu are dóue feliuri de dorintie; unele cari se marginescu aici pre pamentu, altele cara tientescu la viéti'a cea viitóre, pe care o asteptám u dupa mórte. Pre pamentu dorimu viéti'a si fericirea pamentésca, ér dupa mórte dorimu viéti'a cea eterna si fericirea cerésca.

Bunatatea cea mai pretiósá pentru ori care omu, e viéti'a si fericirea cea eterna, pre care o asteptám u dupa mórte, pentru-cá acést'a este fara de sfersitu si fericirea

intrens'a asemenea este fara de sfersitu, — pre cand viéti'a si fericirea pamentésca este trecatóre si nestatornica.

Fericirea cea eterna, séu vecinica ni-o va daruí Dumnedieu. Densulu este isvorulu celu nesecatu alu fericirei nóstre. „Uitati-ve la neamurile cele din inceputu, si vedeti, cine au nadejdutiu spre Domnulu, si s'au rusinatu, séu cine au petrecutu in fric'a lui, si au fost parasitu, seau cine l'au chematu pre Elu, si au fost trecutu cu vederea?“ (Is. Sirach. 2. 10.)

Omulu póte se fie fericitu si pre pamentu, daca fiindu bunu va ascultá de Ddieu si prin acést'a va fi multumitu cu sene insusi si cu sórtea sa.

Omulu nu póte aflá fericirea pamentésca numai in avutiile materiale, in marirea si desfatarile lumesci, pentru-cá aceste bunatáti sunt trecatóre, supuse schimbárilor, incungiuurate de multe necazuri, si nu sunt nici odata multumitóre.

Din avutiile materiale omulu póte avé mare folosu, daca le va intrebuintá cu intieleptiune pentru cultur'a s'a si pentru fapte bune. Omulu celu ce nu asculta de Dumnedieu, nu póte aflá fericirea, carea urméza din multumirea cu sine insusi, pentru-cá, celu ce calca legea lui Ddieu, de ar avea tóte avutiile, semte in inim'a sa o mustraré neincetata si se teme de puterea lui Ddieu.

Fericirea pamentésca a celui ce face voi'a lui Dumnedieu, provine dela Ddieu. Elu revarsa bucuri'a si multumirea in inimile celoru buni, le ajuta si binecuvintéza ostenelele loru. Acésta fericire trebue se o asteptamu numai dela Ddieu. Apostolulu Pavelu ne dice: „Nu ve insielati fratii mei iubiti: Tóta darea cea buna, si tot darulu deseversitu de sus este, pogoríndu dela Tatalu luminiiloru.“

Fericirea nu o potemu aflá in bunatatea si ajutoriulu ómeniloru; pentru-cá ajutoriulu omenescu este nestatornicu; ómenii astadi potu, mâne nu potu ajutá: astadi póte fi cinev'a avutu si puterniecu, mâne inse póte fi seracu si neputinciosu. Psalmistulu dice: „Nu ve incredeti spre boieri, spre fiii ómeniloru, intru cari nu este mântuire.“

Noi vom putea fi siguri, cá Ddieu ne va da bunatátile pre cari le sperámu, daca fiindu buni lu-vom ruga. Éra rugaciunea nóstra trebue se o facemu cu credintia, umilintia si cu tóta inim'a. Mantuitoriulu ne invétia dicendu: „Cand te rogí nu fi cá fatiarnicii, cari iubescu se se róge in adunári si in unghiurile ulitiiloru; tu cand te rogí, intra in camar'a ta si róga-te Tatalui teu intru ascunsu, si Tatalu teu celu ce vede intru ascunsu, ti-va dá tie la aretare.“ (Mat. 6.)

III. Credinti'a.

Despre revelatiunea dumnediéésca.

Cand privimu pre pamentu in jurulu nostru vedemu campuri, dealuri si munti cu ierburi, arbori si vietáti; vedemu isvóra, vái si riuri.

Cand privimu susu la ceriu, diu'a vedemu sórele, éra nóptea vedemu lun'a si stelele; afara de acestea vedemu norii, cari varsa plóie pre pamentu. Sórele da pamentului cultura si lumina, de cari au lipsa plantele si vietátile, cá se póta cresce si trái, ér lun'a si stelele dau frumseti'a noptiloru.

Cand privimu la ceriu cunóscemu, ca tóta darea cea buna, tóta bunatatea si tot darulu vine de susu. Pamentulu produce ierburile si arborii si sustiene multimea de vietáti, prin puterea ce lucréza in sinulu seu, si prin darulu ce-i vine de susu — plóia, lumina si caldura.

Pamentulu nu póte avé dela sine puterea productiva. Norii ér nu au dela sine puterea de a versá plóia pre pa-

mentu. De asemenea sórele nu are puterea de a luminá si incaldi, precum nici lun'a si stelele nu au puterea si frumseti'a loru dela sene; ci o au dela o alta putere mai pre susu de ele.

Fiinti'a, carea au facutu ceriulu, pamentulu sórele, lun'a si stelele, si le-au datu puterea si frumseti'a este: Dumnedieu.

Pre Dumnedieu nimenea nu l'au vediutu nici odióriá, cáci Elu este o fiintia nevediuta, a carui numai faptele se potu vedé, si din fapte puterea, intieleptiunea si marirea Lui. De si ómenii nu au pututu vedé pre Ddieu, ei au crediutu totusi in trensulu, cáci au vediutu lucrurile Lui si au semtitu puterea Lui.

Din fapturi si din puterea lui Ddieu, ómenii au cunoscutu numai atát'a ca este Ddieu. Cine inse e Ddieu si cum e Ddieu, nu au pututu cunósce.

De aceea unii au crediutu ca e sórele, altii ca e lun'a, si stelele, altii alte fiintie.

Ómenii au ajunsu la adeverat'a cunoscintia de Dumnedieu si la credinti'a cea drépta si adeverata numai prin descoperirea Dumnediéésca; adeca insusi Ddieu s'au descoperitu ómeniloru prin graiulu patriarchiloru, profetiloru si in urma prin insusi Fiulu seu.

Intrebári resumatóre. Cari sunt trebuintiele trupesci séu fisice ale omului? Cum trebue se-si pretiuésca crestinulu viéti'a s'a? Cum trebue fara se-si petróca elu viéti'a? Cand se arata viéti'a omului dara vrednicia? Cine este deaprópele nostru? Pentru-ce suntemu datori se iubimu pre deaprópele? Cum se arata iubirea catra deaprópele? Ce datorintie are omulu catra deaprópele seu? Cari sunt datorintiele catra deaprópele, pe cari le poftesce dreptatea? Cari sunt datorintiele pe cari le poftesce mil'a? Cum putemu noi ajutá pre cei lipsiti si in necazuri? Ce ajutóre materiale trebue se dea crestinulu celoru lipsiti si necajiti? In ce chipu putemu dá deaprópelui nostru ajutóre morale? Are omulu bunu vre-unu folosu din faptele lui cele bune? Care este rodulu faptelor bune? Ce feliu de dorintie are omulu? Ce dorimu pre pamentu? Ce dorimu dupa mórte? Care este bunatatea cea mai pretiósá pentru ori caré omu? Cine ne va daruí fericirea eterna? Póte omulu se fie fericitu si pre pamentu? Póte omulu aflá fericirea pamentésca numai in avutiile materiale, in marirea si desfatarile lumesci? Póte omulu avea folosu din avutiile materiale? Dar celu ce nu asculta de Ddieu, póte afla fericirea ce urméza din multumirea cu sine? De unde (urméza) provine fericirea pamentésca, a celui ce face voi'a lui Ddieu? Dela cine dara trebue se asteptamu fericirea pamentésca? N'am poté noi óre aflá fericirea in ajutoriulu si bunatatea ómeniloru? Cum vom poté noi fi siguri, ca Ddieu ne va dá bunatátile, pe cari le sperámu? Cum trebue dara se fie rugatiunea nóstra catra Ddieu? Ce vedemu cand privimu pre pamentu in jurulu nostru? Dar cand privimu la ceriu? Cum póte pamentulu se produca ierburile si arborii, si se sustiena multimea de vietáti? Are pamentulu dela sene puterea productiva, care lucréza in elu? Dar norii au dela sene puterea de a versá plóia pre pamentu? Are sórele dela sine puterea de a luminá si incaldi? Si lun'a si stelele au dela sine puterea si frumseti'a loru? Cine e dara fiinti'a aceea carea au facutu ceriulu, pamentulu, sórele, lun'a si stelele, si le-au datu puterea si frumseti'a? Vediut'au ómenii vr'odata pre Ddieu? Crediut'au ómenii totdeún'a, ca este Ddieu, daca nu l'au pututu vedé? Potut'au ómenii cunósce pre Dumnedieu, numai din fapturile si din puterea lui? Cum dara au ajunsu ómenii la adeverat'a cunoscintia de Dumnedieu? Cum s'au descoperitu Dumnedieu ómeniloru?

D i v e r s e.

* *Unu nou pamentu bisericescu-scolariu.*
Comun'a bisericésca Batani'a a cumperatu dilele trecute dela erariu unu complecsu de 26 jugere catastrale pamentu aratoriu, pre langa conditionea de a solvi pretiulu de cumperare in mai multi ani. Venitulu acestui pamentu comun'a bisericésca l'a destinatu pentru sustinerea scólei si a invetiatoriului astfeliu, ca pre viitoriu cu timpulu din venitulu acestui pamentu si din economiele, ce se vor face in capitalulu bisericéi sè se póta acoperi trebuintiele investimentului, ér comun'a bisericésca se nu mai fia silita a eiectá aruncu pre credintiosi pentru acoperirea speseloru cultului.

Cand amintim acést'a, notám totu de odata, ca comun'a nóstra bisericésca Batani'a a facutu multu in timpulu din urma pentru asigurarea bisericéi si a scólei, si anume dupa despartirea ierarchica de sérbi a ziditu bisericica corespundietória, a cumperatu unu edificiu pentru scóla ér acum pamentulu, de care vorbimu.

Succesele obtinute de fratii nostri din Batani'a ne intaresce de nou in credinti'a, ca la noi in totu loculu se póte face multu, daca ómenii si-beau la inima caus'a publica, si daca luca pentru inaintarea ei.

Felicitám pre fratii nostri din Batani'a si in specialu pre venerabilulu parinte Moise Grozescu, si pre vredniculu presiedinte alu comitetului parochialu, pre dlu Iosif Petrila. Ddiu se-le ajute, se póta sporí intru inaintarea bisericéi si a scólei!

* *Multiamita publica.* Trebuinti'a unui orologiu in comun'a nóstra pentru orientarea poporului in lucrulu seu este de multu semtita in comun'a nóstra. Dar avend poporulu o multime de greutáti, si anume zidindu in anulu 1882 o sala de investimentu cu sum'a de 1000 fl. v. a. ér la anulu 1886 abia potend terminá biseric'a, carea a constatu 9000 fl. — abia acum am potutu ajunge se potem gandí si la cumperarea unui orologiu pentru infrumsetiarea bisericéi nóstre nou edificate. Inceputulu in acésta privintia l'a facutu dlu proprietariu din Repsigu, de presente locuitoriu in Aradu, carele a donatu pentru infienitiarea unui fondu cu menitiunea de a procurá si sustiené unu orologiu in turnulu bisericéi a donatu comunei bisericesci sum'a de 100 fl. adeca un'a suta fiorini val. austr. dreptu ce aducendu acésta fapta la cunoecinti'a publica mi-permitu a esprime si pre acésta cale dlui donatoriu cea mai caldurósa multiemita.

Ddiu se-i lungésca firulu vietii atát numitului dnu donatoriu, cât si familiei sale, si se-i resplatésca insutitu si inmiitu acésta binefacere.

Repsigu 12. Iunie 1887 In numele comunei bisericesci Simeon Cornea, preotu.

* *Despre rezultatulu exameneloru* ne scrie unu dnu invetiatoriu urmatórele: In dilele trecute am assistatu la esamene in câteva comune din inspectoratulu Buteniului.

Inceputulu l'au facutu cu Dezn'a, am continuatu in Laz, Slatin'a, Négr'a, Susani, Buhani, Ramn'a si am finitu cu Monés'a.

In tóte aceste comune a grasatu versatulu, in decursulu anului scolasticu, de aceea nici n'am asteptatu multu sporiu.

Am asteptatu inse ceea ce n'am aflatu in unele comune: interesare, disciplina si curatienie.

Am fost inse peste asteptare multiumiti si chiar surprinsi toti cei de facia de examenulu ce l'am auditu in Ramn'a.

Mai antaiu esteriorulu scólei erá serbatoresce infrumsetiatu cu verdétia; copii la prim'a vedere ni se pareau

curagiosi si cu tienuta démna, si prevedeam cá vom fi surprinsi. Si in adeveru asia a si fost: am aflatu adeca disciplina tienuta démna, curatienia, respunsuri precise, si practice — corbi albi prin unele scóle — cu unu cuventu semne de propasire. Invetiatoriulu si colegulu Ilie Cuiedanu este acel'a carui'a i-se cuvine lauda.

Cáci desí 3 luni au fost inchisa scól'a pentru versatu, totusi in scurtu timpulu a aretatu ce póte face unu invetiatoriu demnu de numele ce-lu póta.

Dar, durere, cáci colegulu Cuiedanu a facutu ceea ce a facutu neremuneratu: din 70 fl. si 10 sinice bucate anualu, dóra nu va afirmá nimene, cá póte traí un om, cá invetiatoriu.

Dar inca nici acei'a se nu-i capete regulatu, precum nu i-a capetatu fratele Cuiedanu!

Dela Ven. Consistoriu inca i-s'a promis colegului Cuiedanu 50 fl. si fiindcá ii merita, credemu cá ii-va si capetá.

Trebue se amintescu ca in Susani inca am fost indestulati cu esamenulu asemenea si in Buhani. Colo functiuneza I. Siandru, invetiatoriu fara pregatiri speciali aici preparandulu absolutu Ioanu Lucaci.

* *Cáni turbati.* Semnele, dupa cari se póte cunoáce turbarea câniloru. Turbarea este o bóla molipsitóre, de care se imbolnavescu cánele, pisic'a si tóte animalele selbatice, cari sunt lacome pentru carne.

De turbare póte sè se imbolnavésca si omulu si tóte animalele de munca, cand au fost musicate de unu câne, pisica sau unu lupu turbatu.

La inceputu turbarea cânelui nu se arata prin semne de furie, inse balele lui chiar de atunci au puterea de a molipsi pe acei'a, caror'a le va linge mánile s'au ii va musicá.

Cánele i-si schimba obiceiulu, e mai tristu si tacutu, fuge de lumina, ii place singuritatea si se víra prin locuri intunecóse. Dupa 2, 3 dile devine nelinistitu, pléca si érasí se întorce de se culca si apoi ér se scóla, scarpinându-se desu cu labele de dinainte. Prin miscarile ce face ne arata, cá par'cá i-s'ar inchipuí cev'a, cáci musica cu gur'a in vântu, cá si cum ar vré se prindia musce si se repede si urlá cá si cand s'ar luptá cu alti câni.

Utatur'a cânelui e mai trista si mai selbatica, dar la chemarea stapánului tot inca i-lu asculta, aretându-se ceva cam veselu inaintea lui. Une-ori e mai supusu decât chiar cand e sanetosu si arata mai multa iubire pentru stapanu si ómenii casei, caror'a le linge mánile si obrazulu cu mai multa placere; elu se supune poruncei stapánului chiar atunci, cand furi'a turbárii incepe a se aretá.—

La inceputulu bólei cánele turbatu bea multa apa, cá se-si potolésca setea ce-i arde gátulu, ér mai tardiu nemai putendu se inghitia i-si baga tot botulu in apa, cá si cum ar voi se o manance.

Când cánele, in contr'a obiceiului, incepe se musicé, acest'a e semnulu adeveratu alu turbárii furióse. Cánele musica in drépt'a si in stâng'a, róde lemne, scaune, incaltiaminte asternutu etc., mesteca si inghite paie, peru, lána, sticle, cuie si chiar murdáriile lui.

Scurgerea baleloru se inmultiesce cu cât furiile cânelui se marescu.

Fiindcá cánele turbatu simte durere in gátu, se fréca meru cu labele aci, cá si cand ar avé vre-unu osu opritu in gátu.

Glasulu cânelui turbatu este mai totdeun'a regusitu si latrarea lui se sfersiesce printr'o urlare intrerupta si suitóre.—

Dar mai este unu feliu de turbare numita „turba-rea muta;“ cânele bolnavu de acestu feliu d turbare, nu dá nici odata semne de furie, elu nu póte se latre nici se urle, din cauza cá falc'a de josu fiind apucata de dambla nu se póte impreună cu cea de susu, de acea cânele tienendu mereu gur'a cascata, scurgu din ea bale intindie-tóre, ér limb'a fiindu-i aternata se usuca, crapa si se murdaresece.

Cânele turbatu i-si perde simtirea si daca-l batemu, i-lu ranimu, s'au i-lu ardemu chiar cu ferulu rosu, nu arata nici temere, nici durere. Une-óri se musica chiar singuru cu dintii. Audindu vre-unu câne latrándu se infuriază si se repede asupr'a lui.

Când turbarea a ajunsu in furi'a ei, privirea cânehii este selbatica si ochii lui nemisicati, aci stralucescu cá sticl'a, aci se turbura si se rosiescu.

Parasesce cas'a, si alergându pe ulitia musica tot ce-i ese inainte, dar mai multu pe câni.

Obositu de lupte si de ostenála merge leganendu-se dreptu inainte, cá si cum ar fi orbu, cu cód'a aternata, capulu plecatu, ochii furiosi, gur'a deschisa, ér limb'a scósa murdarita de prafu sau noroiu, are o fatia cam vè-neta-albastra.

Cânele turbatu are pofta se musice pana cand móre, de aceea trebue se ne ferimu cu bagare de séma.

Mesurile pentru a preveni turbarea la ómenii musicati de câni turbati.

Daca o persóna a fost musicata de unu câne turbatu sau banuitu a fi turbatu, urméza a se chemá indata unu medicu.

Pana la sosirea medicului ran'a se va sterge cu unu burete sau cu o cârpa móle si uscata fara a se spalá. Se póte extrage otrav'a din rana prin aplicarea de ventuse órbe (pahare) deasupr'a ranei si stergerea repetata a ranei cu cârpe moi si curate, dupa scóterea ventuselor. Daca musicatur'a se afla la extremitáti (mâni sau picióre) se póte legá mân'a sau piciorulu respectivu deasupr'a ranei cu o fasie, spre a se oprí intrarea veninului in sânge. Fasi'a nu se póte lasá stensu legata mai multu de 2 óre.
„Telegraphul.“

Concursu.

In alumneulu fundatiunei „Zsiga“-iane din Oradea-mare se primescu gratuitu pe anulu scol. 1887/8 inca trei elevi rmani greco-orientali si studenti de gimnasiu, scólele reale séu la academi'a de drepturi din locu.

Recursele ajustate cu :

Testimoniu scolasticu, Atestatu de seracia si Certificatu medicalu despre vaccinare si starea sanitara, sunt a se adresá catra Senatul subsemnatu si pana la **29. Iuliu calend. v. (10 Augustu c. nou) a. c.**, a-se tramite la adres'a „Veneratului Consistoriu gr. or. rom. in Oradea-mare — N.-Várad, — uri uteza 401 sz.“

Oradea-mare, 17/29. Iuniu 1887.

Senatul fundatiunei „Zsiga“-iane din Oradea-mare.

Pentru deplinirea veduvitei parochii de clas'a prima, din **Chelmacu**, in protopresviteratulu Lipovei, se escrie concursu cu terminu de **30 de dile dela 1-a publicare.**

Emolumentele suntu : un'a sesiune parochiala, birulu si stolele usuate.

Dela recurrenti se cere calificatiune pentru parochiele de frunte, incát inse, nu s'ar insinúá doi séu trei aseme-nea recurrenti, se vor primí si de cei cu calificatiune de clas'a a dou'a.

Se mai cere cá recurrentii in carev'a di de Dumineca se se presinte in biserica pentru a-si arată desteritatea loru in cantari, si eventualu in cuventari, avendu recursele loru a le inaintá parintelui protopresviteru concerninte, pana la terminulu de sus.

Chelmacu in 25. Martie 1887.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu : VOICU HAMSEA, m. p. protopresv.

Pentru vacant'a statiune de invetiatoriu gr. or. romanu dela clas'a I. din **Sat-Chinez**, (Knéz) comitatulu Timisiului se escrie concursu pe datulu de **12. Iuliu st. v. a. c.** in care di se va tienea alegerea.

Emolumentele sunt :

In bani gat'a 120 fl. 75 cr. 50 de chible de grâu, 1 maja de clisa, 75 fonti de sare, 18 fonti de lumini, pentru scripturistica 5 fl. 25 cr. 2 jugere de pamentu aratoriu si o gradina estravilana de $\frac{1}{4}$ juger, 3 stengini de lemne, si 5 stengini de paie, din care se incalzasesc si scól'a.

Doritorii de a ocupá acestu post sunt avisati a-si substerne recursele loru instruate conform dispositiunilor statutului organicu si regulamentului pentru statiuni de frunte, si au a se substerne On. comisiuni scolare de acolo pana in datulu mai susu amintitu ; Cei cu clase si conducatori de cor vor fi preferiti. Recurrentii au a se presentá in S. biserica in vre-o Dumineca séu serbatóre pentru a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Sat-Chinezu, in 1. Iuniu 1887.

Comisiunea scolara.

In contielegere cu mine : DEMETRIU DOLG'A, m. p. inspectoru scolariu.

Pentru deplinirea definitiva a postului invetiatorescu dela scól'a gr. or. romana din **Cuvesdi'a**, protop. si inspect. Lipovei, se escrie concursu cu terminu de alegere pe **5. Iuliu st. vechiu.**

Emolumentele sunt :

- 1) In bani gat'a 105 fl. v. a.
- 2) 48 meti bucate jumetate grâu, si jumetate cucuruзу.
- 3) 4 jugere pamentu parte aretoriu parte fenatiu.
- 4) 56 Chile clisa.
- 5) 42 chile sare.
- 6) 8 chile lumini.
- 7) 48 metri cubici lemne din cari se se incaldiasca si scól'a.

8) 6 fl. pentru scripturistica.

9) 10 fl. pentru diurne la conferintia.

10) Dela inmormentari cand se va duce atare mortu la biserica sub liturgia 50 cr. ér cand va fi poftitu a-casa 20 cr.

11) Cortelu liberu cu intravilanu de 1 jugeru.

Doritorii de a ocupá acestu post invetiatorescu sunt poftiti recursele loru instruite cu documintele prescise de stat. org. si articulu de lege XVIII din 1879. §. 6. adresate comitetului parochialu din Cuvesdi'a, a-le trimite la subscrisulu in B.-Lippa, avend pana la alegere a-se presentá in vre-o Dumineca séu serbatóre in st. biserica locala spre a-si aretá desteritatea in cantarile bisericesci si tipicu.—

Cuvesdi'a, in 31. Maiu 1887.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu : CRISTOFORU GIUCHICIU, m. p. inspectoru scolariu.